

(/)

[🏠 \(/ \)](#) > [Diverse \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84)> [Bøger \(http://www.historie-online.dk/boger\)](http://www.historie-online.dk/boger)> [Anmeldelser \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5) > Historisk materialisme

← [Forrige artikel \(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/muslimernes-muhammad-og-alle-ad\)](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/muslimernes-muhammad-og-alle-ad)

Historisk materialisme

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1682

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historisk-materialisme>) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historisk-materialisme)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historisk-materialisme](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historisk-materialisme)) **in**

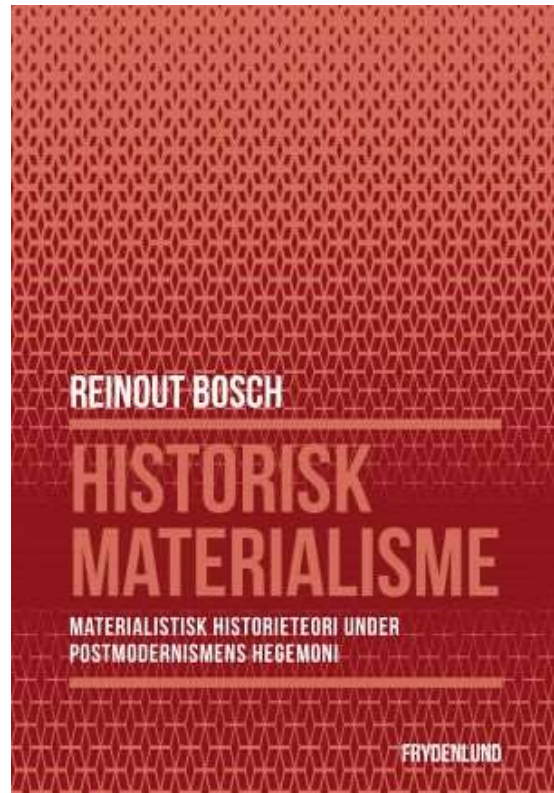
(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historisk-materialisme&title=>)

Reinout Bosch

Historisk materialisme – materialistisk historieteori under postmodernismens hegemoni.

Frydenlund 2020. 280 sider, 299 kr.

Denne bog indeholder en introduktion til historisk materialisme som historieteori i en opdateret udgave. Udgangspunktet er, at det menneskelige væsen ikke skal findes i individerne, men i samfundsforholdene. Det er ikke bevidstheden eller den måde samfundsforholdene gøres forståelige og erkendbare i sproget, der bestemmer den måde, vi lever på, men omvendt den måde vi lever på, der bestemmer bevidstheden. Samfundsforholdene eller samfundsstrukturene er ikke noget uden for individet, men det individer lever i. Strukturer skabes af menneskelige handlinger, som strukturerer mennesker og deres handlinger i relationer til hinanden, mens det sætter individet i en social position, som er afgørende for dets viden, erfaringer og muligheder i samfundet. Strukturerne er ikke kun begrænsninger, der tvinger os til at handle, som andre mennesker og samfundet ønsker. Inden for klare begrænsninger giver strukturerne også mulighed for, at individet har potentiale til at deltage i en forandringsproces. Menneskers valg består i at vælge, hvilke strukturer de vil indgå i, og hvordan de vil handle inden for disse strukturelle placeringer.

Arbejdet og de processer, som er knyttet til det, reguleres i det såkaldte produktionsforhold, som ikke alene ses som en regulering af arbejdet, men også som noget der påvirker forholdet mellem mennesker generelt, idet den opdeler en befolkning efter arbejdsopgaver. På baggrund af de fælles funktioner, som grupper i samfundet udøver, opbygger de fælles interesser og muligheden for en fælles ideologi. Og her kommer klassen og kampen mellem klasser ind i billedet som en vigtig samfundsmæssig aktør. Ikke fordi der kun er klassekamp. Der er kampe i samfundet, som kan være løsrevet fra klasserne, men betingelserne for deres succes er afhængig af klasserne, idet de væsentlige determineringer af politisk handling er socialt funderet, på grund af livsgrundlag, fordi arbejdet er den virksomhed, der optager det meste af aktørernes tid. Det er ikke sådan at forstå, at politisk handling sker af sig selv, og at fælles erfaringer automatisk omsættes i politisk handling. Det kræver organisering, førend klassen kan konstituere sig som politisk handlende kollektivaktør, førend klassen kan udvikle fælles udtryk og tankegang for klassens medlemmer, som danner muligheden for fælles handling og potentielt føre til forandring.

Klassekamp siges at kunne føres i mange forskellige arenaer, der ikke nødvendigvis inddrager klasser som sådan. Den kan foregå fx i institutioner eller mellem grupper. Når undertrykte grupper eller klasser accepterer deres udbytning, kan det skyldte fravær af midler til at ændre forholdene, men det kan også skyldes den herskende klasses ideologiske dominans – hegemoni – og manglende klassebevidsthed hos den udbyttede klasse. Her er udfordringen af bestående udbytningsrelationer ifølge forfatteren i sig selv et middel til skabelsen af klassebevidsthed, og det kræver viden om udbytningsrelationen såvel som erkendelse af fælles sociale erfaringer.

Bosch gør meget ud af at argumentere mod determinisme, historiens målrettede udvikling (mod det klasseløse samfund) og forsimplede forståelser af klasse og klassekamp, og at afmontere det han ser som fejlfortolkninger; bogen indeholder lange passager af diskussion og afvejning mellem forskellige tolkningstilbud, som oftest fra 1980'erne og de tidlige 90'ere med enkelte nyere indslag. Bogen forekommer mig ikke entydigt rettet mod at forstå fortid og historie, men glider så vidt jeg kan se over i en form for samtidsdiagnose med historiske indslag, om sløringen af modsætninger af forskellige klassers interesser i nutiden, ideologisering som falsk bevidsthed og behov for at analysere og tage afstand til tidens fremherskende undertrykkelsesformer. Det er ikke nogen læseletbog. Den

marxistiske begrebsverden tilføres mange nuancering, faktisk i et omfang, så fremstillingen kommer til at virke helt postmoderne, en dekonstruktion af marxismens store fortælling om klassekampen – og marxismen – som motor i det historiske fremskridt mod det bedre.

[Historie-online.dk, den 16. december 2020]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/muslimernes-muhammad-og-alle-ad>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

HISTORIEHJULET

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historiehjulet>)

MYTENS PORTE

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/mytens-porte>)

**HISTORIENS AFSLUTNING OG
DET SIDSTE MENNESKE**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/historiens-afslutning-og-det-sidste-menneske>)

Nordjyske fortællinger

Nordjyllands Kystmuseum er gået sammen med Læsø Museum samt KaRe Podcast i det ambitiøse podcastprojekt "Genfortalt-Nordjylland".

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/nordjyske-fortaellinger>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/nordjyske-fortaellinger>)